GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Vitt.
Su.

DÅ JAG VAR REDAKTÖR.

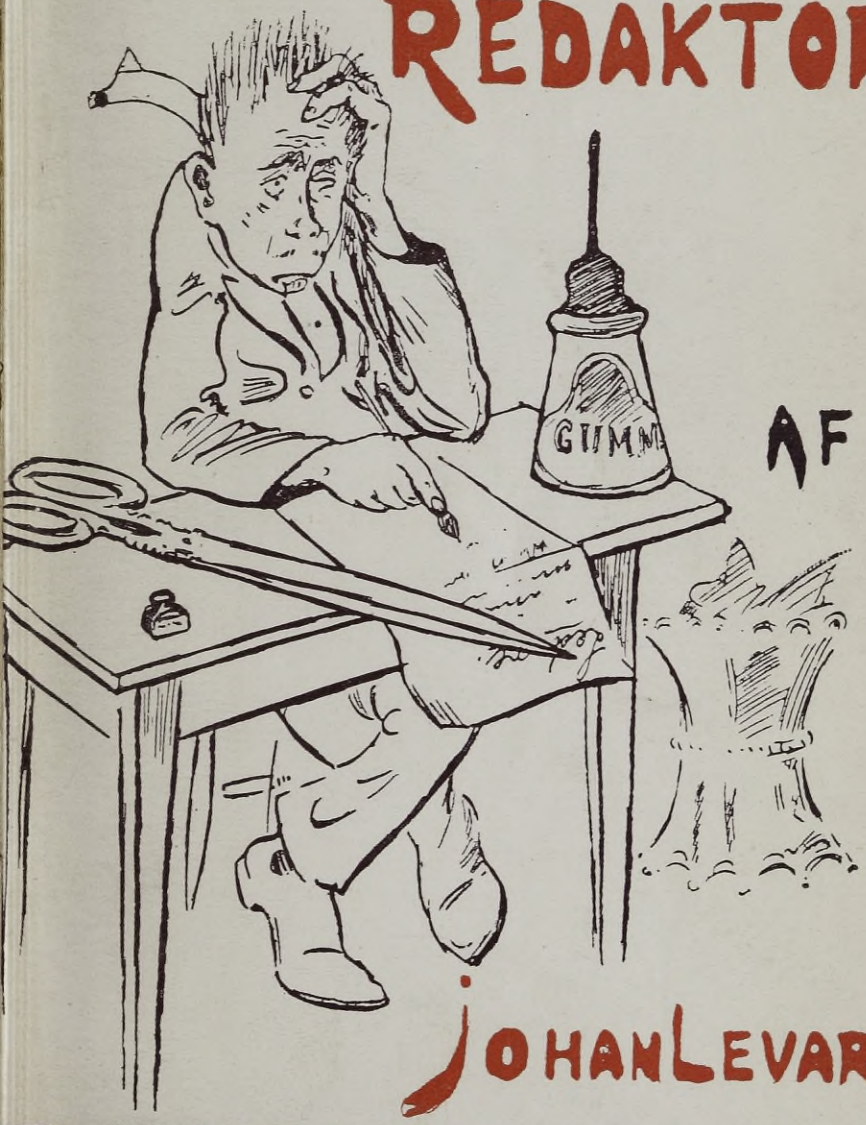

AF

JOHAN LEVART.

Med ett förord af JÖRGEN.

JOHAN LEVART.

DÅ JAG VAR REDAKTÖR.

DÅ JAG VAR REDAKTÖR.

EN AMERIKANSK

STOCKHOLMSROMAN

AF

JOHAN LEVART.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1897.

FÖRORD.

Vördade läsare!

Den unge blyge författaren har lämnat mig en promemoria, huru han vill bli berömd.

Men den promemorian fråga vi inte efter. Utan vi anrätta honom efter vår egen metod.

*

Första gången jag såg herr Johan Levart, satt jag vid mitt skrifbord och blef arg.

Ty den unge begåfvade lundaskalden klef in på olaga tid och bockade sig och ville skaka tass med mig, oaktadt han hade en längre skaldelugg, som stod rätt ut. Och bara var nitton år.

Då jag körde ut honom, så sade han ledsen, att han var skåning och skrifvit i min avisa.

Då jag ånyo ledde in honom och frågade om han vore signaturen »Strix von Uggla», så blef han ännu ledsnare och sade att ägaren till den signaturen stagit i bod i Falsterbo, men att han själf vore den berömda naturalistskalden och filosofie kandidaten — i det senare ljög han, litet, bara till hälften — Johan Levart. Hvilkens tal »till kvinnan» blifvit refuseradt vid vårfesten i Lund. Enär det var för snillrikt och modernt. För ett mindre universitet.

Hvarpå han dock förtjänt. Enär det sålts som broschyr och inbragt sin författare netto tolf kronor,

sextiosju öre. Samt med ens gjort honom berömd i hela Skåne och halfva Danmark.

Hvarför han nu sändts hit upp för att äfven kultivera mellersta Skandinavien.

Då den unge författaren bröt på helsingborgska — detta: ty värr likt mig själf — hade röd ylleamie om halsen, den cylinderhatt, som stagit modell för Babels torn, och den trångaste och längsta säckpaletot, som en på bredden tjufaktig och i längden frikostig småstadsskräddare hittills fabricerat, ansåg jag att han skulle roa en min feminina släkting och en min maskuline medarbetare, som jag bjudit på middag. Mindre för att bereda dem någon fägnad, utan mest därför att det var mig för halt att gå ut den osandade vinterdagen.

Jag körde då ut den unge författaren för andra gången. Dock med middagsbjudning till klockan sex.

Han kom. Punktligt. Och fordrade brännvin och öl till maten. Sägande sig vara van därvid redan. I Lund. Hvilket bland oss väckte allmän skandal.

Och vi tre andra upplyste i korus att vi inte brukade dylikt, då vi, som nu, skulle profva ett 16 francs- hvitt Bordeaux, 1:r cru, från min annonsör Blanchy & C:o.

*

På det sättet kom han.

Gick, gjorde han egentligen aldrig.

Utom ett par smärre gånger.

Den första gången kom en förläggare och frågade mig hvar han skulle få en bra boulevard-aviso-redaktör.

Jag rekommenderade — *redan då* — bums Pelle.

Pelle? — Ja! Så blef han verkligen omdöpt första gången

han skulle skrifva i Figaro. Själf ville han kalla sig »gref Almaviva». Men det förkastades med den indignation det förtjänte och ändrades till Pelle. Ehuru skaldeluggen redan var afklippt samt skånska hatten och skånska paletoten utbytta mot rimligare beklädnadsfodral.

Pelles avisa lefde inte länge. Felet var inte Pelles, utan publikens och det bristande storkapitalets. Och det hade jag sagt honom på förhand.

Denna avisas öde skildrar Pelle i efterföljande långkatekes. Tidigare har han delvis skildrat det i tryck hos mig. Betaldt har han fått. Inte värst, dock något. Berättelsen är — ehuru af Pelle — nästan fullt sanningsenlig. — Jag menar härmed inte att Pelle ljuger som människa. Han ljuger som skald. Diktar — de kalla det.

Den andra gången Pelle blef mig otrogen, var då han antogs i

Dagens Nyheter. Där är han inte den berömde Pelle Staaff, som sitter på byrån hög i grader, ålder och förstånd, utan bara den unge signaturen Satyr, som ju är lika flitig som ofta pikant nog.

*

Nu från författaren till boken:

Ämnet är ju särdeles bra, lämpar sig särdeles till humoristisk behandling. Slitit en hund — eller rättare: redaktör — har Pelle gjort i sin nu skildrade, kapitalstarka avisa.

Författarens stil är god, rask, liflig. Hans uppfattning, hans blick skarp nog. — Lundastudenten har förvandlats till en god medarbetare i hufvudstadens dagliga press. Just i causerireferatets efterfrågade form.

Därtill är han skald i form och åskådning.

Han lyckas nog. Så ock hans bok.

Och därmed lämnas bägge till allmänhetens välvilliga bekantskap. Mig har Pelle ofta lurat. Men boken kommer — i min goda smak, åtminstone — inte att lura sin köpare eller läsare.

Stockholm i maj 1897.

Jörgen.

FÖRETAL.

Aktade läsare!

Om du, när du med väntansfullt darrande hand köpt och slagit upp denna bok, tror att däri finna något af kärlek, så bedrar du dig efter din vana storligen.

Ty genom alla dessa kapitel sveper ingen enda kjol, möjligen med undantag af min forna, nu något till åren komna värdinnas.

Är du en bildad människa, har du troligen redan läst utkastet till denna bok, sådant det stått att läsa i Figaros spalter, naturligtvis betyd-

ligt vanställdt till följd af min vän Jörgens besvärliga, med åren allt mer tilltagande vana att klottra mellan raderna i andras manuskript.

Blir Jörgen arg för detta, aktar han sig nog ändå för att skälla ut denna bok, ty jag tror honom vara tillräckligt slug affärskarl att tillfyllest uppskatta värdet af denna puff för sin avisa och bjuder mig troligen i stället på en bättre middag.

Likaledes hoppas jag, att alla affärsmän, för hvilkas varor jag mer eller mindre omedvetet nödgats puffa i denna bok, i allo visa sig som gentlemen och hålla mig skadeslös, så kunna vi möjligen äfven framdeles umgås med hvarandra.

Skulle för öfrigt någon anse sig i denna bok blifvit utsatt för någon personlig förolämpning, kan det naturligtvis aldrig falla mig in att därför be honom om ursäkt, utan får jag i stället upplysa, att den revolver, som aldrig blef inköpt för min saligen afsomnade avisas räkning, nu-

mera städse hvilar i min vänstra byxficka.

Stockholm i mars 1897.

Aktningsfullt

Författaren.

FÖRSTA KAPITLET.

Läsare, känner du Söder, staden för sig själf där på andra sidan bergen med sina 80,000 invånare, med sina knaggliga, slingrande, pittoreska gränder kors och tvärs?

Läsare, har du varit på Söder, har du nog någon gång gått vilse i dess slingrande gränder. Jag har en vän, som är barnfödd på Söder, och som lefvat där största delen af sitt stillsamma lif, men hvar gång han i mitt sällskap ätit en bättre supé på Pelikan, har alltid någon hygglig och human poliskonstapel nödgats visa honom vägen till hans enkla ungkarls-

bur. Så högstbesynnerliga äro gränderna.

Läsare, bor du på Söder, har du nog mången gång fått göra detsamma som jag den kväll denna roman tager sin början.

Det var en afton i september i nådens år 1895.

Sakta hade jag banat mig väg genom folkströmmen på den smala Västerlånggatan förbi alla de uråldriga gränd ernas grinande gluggar, traskat öfver Kornhamnstorg, som utrymts för dagen af slaktare och fiskmånglare, och stod nu vid Slussen.

En god stund hade jag stått där, ty liksom oftast och naturligtvis alltid då jag haft brådtom, stodo brohalfvorna rakt upp i luften. Och därigenom framgled så långsamt som möjligt en rospiggsskuta.

Men denna gång hade jag ingalunda brådtom, och jag väntade i lugn och ro.

Det var ju en sådan vacker kväll, nästan allt för vacker för denna synd-

fulla värld. Luften var så ljum som i juni, och långt bortom Skinnarviksbergen öfver Långholmen dalade solen så röd och grann.

Min nytända cigarrett doftade så härligt, så jag nästan blef vred, då brohalfvorna sänktes, och jag åter drogs i väg af folkströmmen, som stannat några minuter.

Sakta traskade jag öfver Södermalmstorg, undvek noga att bli öfverkörd vid hörnet af Hornsgatan, knogade en bit uppför Götgatsbacken och vek in i min gränd.

*

Inkommen i mitt arbetsrum, lade jag mig på ryggen i min hvilstol, lät mina blickar irra likgiltigt omkring och beslöt att ägna en liten tid af mitt jordelif åt återstoden af min cigarrett och funderingar.

Det var ett ganska vackert rum jag hade. I fem hela månader hade

jag bott där och nästan börjat känna mig hemmastadd.

På skrifbordet tronade bland öfriga tillbehör en stor seidel med lock.

Den där seideln hade sin egen historia.

Det var en sorts hedersseidel, som jag fått af min värdinna som en enkel tacksamhetsgärd därför att jag var den förste af hennes hyresgäster, som ordentligt betalt hyran.

Och i kulna stunder, då lifvet tycktes mig grått och trist, brukade jag betrakta denna seidel.

Det gjorde så godt i själen att se på den. Den var så godt som en bit af mitt samvete, och föreföll mig städse som ett af de bästa bevisen på min ärlighet och vackra karaktär.

Äfven nu fäste jag mina blickar på denna seidel, och det ljusnade inom mig. Jag kände mig väl till mods och betraktade vidare min enkla ungkarlshydda.

Någon konstmäcenat har jag aldrig haft hvarken råd eller fallenhet för att blifva, men likväl voro på grund af en ädel försyns skickelse alla fyra väggarna ett respektabelt tafvelgalleri.

Ty se, före mig hade i våningen bott en ung artist, som visst haft någon ekonomisk schism med min älskvärda värdinna och en mörk natt nödgats i tysthet begifva sig bort, endast medtagande så mycket, som de unga krafterna hos honom och ett par lika dåligt sinnade stallbröder orkade medsläpa.

Alltså hade jag på ett billigt och honett sätt lyckats förskaffa mig ett litet tafvelgalleri.

Många af taflorna voro symbolistiska, mycket symbolistiska, ja så symbolistiska t. o. m., att jag under ett och annat af konstverken nödgats för besökande, mindre intelligenta vänner spika upp en liten skriftlig förklaring.

Artister äro då alltid några uslingar, tänkte jag i mitt ädla hjärta.

Och då jag från dessa kvarlämnade, inom parentes sagdt mycket vackra taflor, åter kastade blicken på min kära hedersseidel, kunde jag omöjligt underlåta att fattas af en fullständig beundran för mig själf.

*

Så sitter jag försjunken i dessa angenäma betraktelser, då det plötsligt ringer.

Jag är naturligtvis såsom ett barn af detta sekel nervös till naturen. Men särskildt nervös känner jag mig alltid, då det ringer på tamburklockan. Farhågor för alla möjliga, annalkande faror draga med ens igenom min själ.

Och jag tvekar alltid en stund om jag skall öppna eller ej.

Så gjorde jag äfven nu. Men så tog jag mod till mig. Det var en

diskret, sakta ringning; det kunde bestämdt inte vara något farligt.

Och jag tassade ut i korridoren, drog från låset och öppnade dörren sakta på glänt.

Därute stod en fullkomligt obekant herre, som artigt lyfte på sin cylinder:

— Träffas möjligen herr Pelle Dubius?

— Jo, det är jag. Var så god och stig på!

Jag kände mig något underlig till mods. Karlen såg så besynnerligt mystisk och allvarsam ut.

Då han kommit in, tände jag lampan för att närmare kunna besiktiga honom.

Det var en medelålders herre med mörkt skägg och glasögon.

Han såg ganska förtroendeingifvande ut, och jag kände mig lugnare. Jag bad honom sätta sig på en stol, satte mig själf också midtemot honom och såg afvaktande ut.

Den nykomne gjorde en half bugning från stolen, gladde mig med upplysningen, att han hette Karlsson, satte cylindern på ett bord, stack käppen fastare mellan benen och snöt sig:

— Jo, jag har hört att herr Dubius skall vara litterär.

Hm. Jag genomfors af en massa blandade känslor, hvaraf dock en växande harm utgjorde hufvudbeståndsdelen.

Hade hört, att jag skulle vara litterär! Att komma till en frejdad författare, som städse visat sig så mån om sin ära som jag, och säga, **att han hade hört, att jag skulle vara litterär!**

Jag kastade på karlen en ironisk och öfverlägsen blick och granskade honom närmare.

Men han satt och såg så bred och bastant och tvärsäker ut, och högra bröstsidan på den svarta redingôten föreföll mig särskildt pösande. Det var nog en obildad karl, men

jag beslöt att i alla fall något foga mig. Man måste ofta foga sig.

— Jo, det kan nog hända, att jag är en smula litterär.

— Ja, som sagdt, jag har ju hört det. Och det är därför som jag skulle vilja göra herr Dubius ett förslag.

Ett förslag! Hm. Karlen tycktes mig i alla fall inte vara så obildad. Ja, han såg ju nästan klok ut, där han satt på stolen.

— Ett förslag, ja. Det skulle jag nog vara tacksam för att få höra.

Nu snöt han sig ännu en gång, skrufvade sig på stolen, snurrade tummarna kring hvarandra och såg viktig ut.

— Jo, se, det är frågan om en tidning, en *ny* tidning. Och den skulle bli ett specialorgan för Södermalm. Se, det är en tanke, som jag länge haft, att Söder skulle behöfva en tidning; och därför skulle jag nu bara fråga, om inte herr Dubius ville vara med om affären. Det blir nog en särdeles god sådan.

Vara med om utgifvandet af en tidning — hm.

Jag försjönk en stund i funderingar och gaf honom därefter en blick under ögonfransarna.

Jag undrade smått, om det kunde vara min ännu oärfda förmögenhet, som han ville åt. Min myndighetsålder hade nämligen inte ännu inträdt, och han tyckte kanske att jag, trots min redan vunna ryktbarhet, såg något oerfaren ut.

Karlen såg inte fullständigt ut som en bof men jag beslöt i alla fall att vara på min vakt. Och genmälte:

— Ja, hvarför inte. Men i hvad egenskap då?

Nu kom det — något som fullkomligt återupprättade min kränkta självkänsla, kom den främmande att synas mig en särdeles behaglig, angenäm och förståndig människa och mig själf att hoppa cirka tre tum från stolen:

— Jo, naturligtvis som *redaktör!*

Jag reste mig ögonblickligen och började vandra af och an på golfvet. Det där lät då höra sig! En sådan präktig karl! En sådan människokännedom, en så förutseende blick, ett sådant förstånd och klokhet hade jag då aldrig trott honom om. En sådan älskvärd människa!

Måhända gjorde min stormmarsch fram och åter mellan bord och stolar honom en smula nervös och orolig, ty han skrufvade åter på sig där han satt:

— Nå, hvad säger herr Dubius om'et?

Jag vet inte riktigt bestämdt, men jag tyckte rösten lät något osäker, och jag ansåg det i alla fall inte kunna skada, om jag något försökte klättra upp på mina höga hästar.

— Tja, tja. — Det där låter ju visserligen inte så illa. Men hvad var det jag skulle säga (här stoppade jag vänstra handen i byxfickan och såg djupsinnig ut), det finnes väl ekonomiska garantier och dylikt. Se,

jag måste naturligtvis (här stoppade jag äfven högra handen i byxfickan, lyfte diplomatiskt på tårna på min ena fot och satte den med en smäll åter i golfvet), jag måste naturligtvis veta, om det är ett något så när *betryggadt* företag jag inlåter mig på.

Nu drog jag åter händerna ur byxfickorna, lade dem i kors på ryggen och gaf karlen en blick, som jag sökte göra så genomträngande, att den skulle gå ransakande genom både hans hjärta och tvenne njurar.

Han såg något förbluffad ut öfver den säkerhet och fina takt, som ingalunda äro så vanliga hos män vid min ålder. Så upplät han åter sin för en stund förstummade mun.

— Ja, naturligtvis, naturligtvis, bäste herr Dubius. Jag har nog ställt om allt på förhand och aftalat med en boktryckare. Han heter Larsson, är själf intresserad i företaget och har lofvat att släppa till gratis tryckning för de fyra första numren. Så det skall nog gå bra. Och hvad be-

träffar herr Dubius' pekuniära ersättning, så hoppas jag —

— För all del, för all del, bästa herr Karlsson. Det skall nog bli bra med den saken. Jag är inte omedgörlig.

*

Och så satte vi oss neder att kalkylera. För att göra så godt intryck som möjligt måste jag med en suck langa fram med den sista återstoden i min sista whiskybutelj.

Därefter gingo vi båda ut för att uppsöka den sangviniske boktryckaren, som lofvat gratis trycka de fyra första numren.

Vi funno honom på en restaurant vid ett bord och en toddy.

Vid det bordet brukade han alltid sitta, upplyste förläggaren.

Boktryckaren, hvilken, som vi förut nämnt, bar det hederliga namnet Larsson, var en liten spinkig karl

med små ljusa mustascher, som han då och då gjorde fåfänga försök att tugga på. Han hörde något illa, så att man nästan måste bita honom i öronen, då man ville meddela honom sina tankar. Men de voro långa nog, så att ingen större skada kunde anses skedd, om man en och annan gång råkade ta med en bit af dem.

Allt detta uppdagade jag vid min närmare besiktning. Och jag började nästan sympatisera med karlen. Mitt intresse hade han redan väckt, ty sangviniskt folk intresserar mig alltid, i synnerhet då deras sangvinism tar sig uttryck i att erbjuda sig gratis trycka en del af den avisa, för hvilken jag blifvit utsedd till redaktör.

Vid detta bord, där boktryckaren brukade intaga sin aftontoddy, föddes nu den nya tidningen.

Den skulle bli ett specialorgan för Söder — det voro vi alla ense om. Och efter en stunds gurgel lyckades vi äfven enas om namnet.

Hufvudstaden skulle den heta — för att visa Söders nyvunna betydelse. Det var ju ett enkelt och bra namn.

Värre var det att fundera ut tidningens »anda».

Det var ingen lätt sak i dessa den bistra konkurensens tider, och för att få krafter till detta stordåd beslöto vi till att börja med att styrka oss med en supé. Den materialistiske förläggaren hyste nämligen den något kinesiska idén att snillet delvis sitter i magen, en idé, som han troligen lagt sig till med i egoistiskt intresse, ty han ägde en ganska försvarlig mage.

Vid kaffet med tillbehör var jag den förste som framkom med mitt förslag.

För att undvika allt bråk och ha chancerna öppna ansåg jag det för min del bäst, att tidningen stode *utom* alla partier.

Så kom förläggaren. Han ville ibland för godtroget folk låta påskina att han var intelligensaristokrat och

ansåg därför som sin orubbliga mening, att den borde stå *öfver* allt.

Det uppstod ett ögonblicks tystnad.

Så kom boktryckaren med sin blygsamma, om ock något sväfvande åsikt, att den nya avisan borde sätta sig *in* i allt.

Detta resultat af öfverläggningen tyckte vi alla vara mycket godt. Och tillitsfullt öfverlämnades åt mitt snille att söka sammanjämka åsikterna och sätta planen i verket, hvarpå konseljen upplöstes.

ANDRA KAPITLET.

I den natten drömde jag mycket.

REDAKTÖR stod det i flammande, milshöga bokstäfver för mitt slutna öga. Redaktör, ensam redaktör på Söder med sina 80,000 invånare!

Tänk, hvad makt en redaktör, om han förstod att spela sina fioler rätt, där skulle kunna få! Stadsfullmäktig, riksdagsman — — — hm — — —

Då jag vaknat, drog jag mig ej så länge som vanligt. Jag kände ett tungt ansvar hvila på mina unga skuldror.

Hela Söder var kanske redan på benen; och dess fackelbärare drog sig

ännu. Det gick inte. Hastigt var jag på benen och påklädd.

Så fort jag kommit utom dörren, gick jag till en skyltmålare och beställde en stor blå skylt med stora, hvita bokstäfver. Hvilken skylt jag med högst egen Redaktörshand spikade upp utanför porten:

HUFVUDSTADEN
Speciel boulevardtidning för Söder
Redaktion 3 tr. upp.

Och 3 trappor upp på min dörr en litet mera anspråkslös:

Pelle Dubius
Redaktör.

Tre gånger traskade jag upp och ner för trapporna för att se hur det tog sig ut. Det tog sig särdeles bra ut.

Då jag tredje gången åter hunnit upp, kom jag plötsligt i håg, att jag,

trots hedersseideln, var skyldig min värdinna hyra för två månader.

Men nu rådde ju ingen fara.

Jag knackade på hennes dörr och klef in med en min som en nyvald bondriksdagsman. Hon tittade på mig något stramt:

— Jag skall tala om för fru Johansson, att jag har blifvit Redaktör!

Gumman tappade strumpstickan.

Förbluffelse, beundran, glädje aflöste hvarandra hastigt på hennes anlete:

— A, kors, har kandidaten det?

— Jojomen, fru Johansson, *riktig redaktör.*

Härmed rätade jag på mig, tog på mig en djupsinnig och allvarsam min, som om jag grubblade öfver något mera svårlöst samhällsproblem, och gick med värdiga steg fram och tillbaka i rummet:

— Och mina rum härinne ska' bli redaktionslokal. Här skall nu bli en annan dans. Men nu kalla mig viktigare värf.

Därmed bugade jag mig ceremoniöst och afmätt för den fortfarande af häpnad förstummade äldre damen, gick ut och köpte mig en stor sax och dito klisterburk, återvände hem och satte mig vid skrifbordet för att skrifva en anmälan:

*

— *Älskvärda mänsklighet på Södermalm!*

Länge har det varit af behofvet påkalladt, att för vår stadsdel, som städse blifvit styfmoderligt behandlad, få ett eget organ, som med kraft och nit skulle kunna föra Eder talan och bevaka Edra heligaste intressen — — —

(Det där låter inte så illa, tänkte jag. »Edra heligaste intressen» är i synnerhet en mycket god fras. Den klingar så allvarligt och humant. Den säger så godt som allt och är framför allt mycket tänjbar.)

— *Därför har jag, älskvärda söderbor, beslutit att uppoffra mig för Eder, ställa mitt snille och min kraft till Edert*

förfogande, söka blåsa nytt lif i Eder uråldriga stadsdel — — —

(Allt bättre och bättre. I synnerhet roligt att få tillfälle att framhäfva sig själf. Man måste söka vinna förtroende.)

— Den tidning, som nu sättes i Eder hand, är ett organ i sitt slag.

För att ha så fria händer som möjligt ha vi beslutit, att tidningen skall stå utom dagens äflande och stridande partier.

För att häfda vår självständighet skola vi bemöda oss om att sätta oss öfver allt, men för att ingen skall kunna beslå oss med ytlighet — detta tyvärr ett allt för ofta förekommande fel hos de af våra tidningar, som sakna hållning — hafva vi satt oss före såsom en helig plikt att tränga till djupet med hvarje sak.

Prenumerationspris . . . . . .

Annonser mottagas gärna . . . . . .

Söder i september 1895.

Högaktningsfullt

Pelle Dubius

Hufvudredaktör.

*

Det där var ju en ganska god anmälan.

Förläggarens, boktryckarens och mina egna åsikter voro ju på det förträffligaste sätt sammanjämkade. Och hos allmänheten skulle den nog vinna tilltro. Den var hållen i så allmänna ordalag.

Men är det inte just det *allmännas* intressen en tidning skall förfäkta. Organ, som behandla *enskilda* intressen äro ju skandaltidningar och en skamfläck för pressen.

Därpå sammankallade jag förläggaren och boktryckaren på nytt och läste upp min anmälan.

Den gillades i alla punkter och gjorde ett godt intryck.

Begagnande mig af detta goda intryck, passade jag på och viggade 10 kronor i förskott af förläggaren.

*

Mycket nöjd med sammankomstens resultat gick jag ut för att äta middag.

Det var naturligtvis ett fint ställe, och där bjöds på taffelmusik.

Jag tycker i vanliga fall inte om taffelmusik, men den dagen fördrog jag allt. Jag var vid det yppersta lynne och hade god apptit.

Jag frågade inte ett dugg efter att jag vid polkan till soppan höll på att sätta frikadellerna i halsen, ej heller att galoppen till rostbiffen var nära att trenne gånger förorsaka mig kväfningsanfall. Glacen gick det hyggligt och bra med; den gled ned i strykande valstakt.

Då den svarta mokkan härligt doftade framför mig i kaféet, och de blå molnen från min 15-öres cigarr i fantastiska ringar sväfvade upp mot de hvita änglarna i taket, som tittade så snällt och beskyddande på mig, som hade jag aldrig gjort någon synd, funderade jag på en ny kupp. Märkvärdigt hvad min hjärna var full med idéer den dagen.

Jag skickade bud efter källarmästaren. Källarmästaren kom.

Jag presenterade mig och bad honom med det älskvärdaste leende jag kunde anlägga, att sitta ned och ta ett glas cognac.

Därtill sade han ingalunda nej, drack cognacen och såg afvaktande ut. Karlen såg ut, som om han väntade en bättre middagsbeställning, men som jag dock ännu förefallit något omyndig.

Så började jag utveckla min plan. Jag prisade högeligen hans lokal (därvid log han ett egendomligt leende, tydligen ansåg han mig för att önska kredit på middagen).

Talade jag så om afsikten att ge ut en ny tidning, och eftersom hans lokal vore den förnämsta på Söder (det var inte sant, men han svalde det) borde han naturligtvis visa sig som lokalpatriot och ta en liten annons, i synnerhet om man toge i betraktande den stora spridning tidningen skulle komma att få — — —

Han skrufvade något på sig smått generad och såg fundersam ut.

Jag slog i ett nytt glas åt honom och bjöd honom en cigarr.

Men det gick inte ändå. Han ville först *se* tidningen, så skulle han fundera på saken och möjligen framdeles så — — —

Han hade synbarligen förr sett startande unga redaktörer och trodde inte på deras lyckostjärnor.

Nåja, det var ju inte för mycket begärdt att han skulle slippa köpa grisen i säcken.

Jag tog artigt afsked af honom och traskade hemåt med all den värdighet jag kunde åstadkomma.

Alla människor jag mötte tyckte jag sågo något besynnerliga ut. I deras blickar, som jag redan tyckte glänsa af nyfikenhet, tillit och beundran vid min åsyn, var jag alldeles säker på att läsa:

— Titta, titta, där går våran nye Redaktör!

Men så var det också en sådan idyllisk härlig höstkväll.

Och med sakta mak gick jag hemåt genom de slingrande gränderna mellan hvars knaggliga stenar gräset ännu stod grönt och saftigt.

Lumphandlaren stod och drog tjocka, blåa bloss ur sin pipa under den rostiga hästskon i dörren till sin bod med alla de otaliga grejorna där bakom de små spindelöfverväfda fönstren.

På en farstutrappa förbättrades en ostyrig sexårings moral öfver hans förståndiga mammas knä, och genom grändens smala öppning, där de små kåkarna lutade sig framåt emot hvarandra liksom för att tillhviska hvarandra sina innersta gamla hemligheter, kunde jag skymta solen, som dalade så vänlig och röd som ett enda stort, välvilligt leende nedåt till hvilan på sin gråblå, pösande bädd.

Och jag kom hem och lade mig i den stolta känslan att ha användt min dag på ett i allo värdigt sätt.

TREDJE KAPITLET.

Nästa förmiddag satt jag vid skrifbordet med hufvudet i ena handen och pennan i den andra och funderade öfver en på samma gång hofsam som uppseendeväckande ledare.

Då hörde jag plötsligt ett buller i trappan.

Det tilltog i styrka och kom allt närmare.

Så ringde klockan i tamburen ett par gånger afbrutet och ojämnt, precis som om man slogs om klockströngen.

Jag gick själf och öppnade, och in ramlade cirka ett dussin pojkar af alla åldrar och storlekar.

De kommo med sådan fart, att de stupade omkull i en hög på golfvet och fortforo att behandla hvarandra med klackar och knytnäfvar.

Jag stirrade en stund häpen på detta sprattlande kaos.

Då gick ett ljus upp för mig.

Det var ju sant. Jag hade ju annonserat efter en »stark och påpasslig» springpojke, som skulle anmäla sig på *Hufvudstadens* redaktion på slaget elfva i och för »förmånlig anställnings erhållande».

Hm! Aspiranter på platsen syntes ej saknas.

Således fanns det då folk på Söder, som trodde på min avisa. Och de troendes konkurrens var mer än synbarlig, ty då jag försiktigt nalkades den oroliga hopen, fick jag själf en duktig spark på skenbenet, som jag dock ej tror var ämnad precis åt mig.

Men arg blef jag emellertid, fattade en käpp och fick med några välplacerade rapp ynglingaskaran att upplösa sig och åter komma på benen.

Därmed satte jag mig med teatralisk värdighet på en stol, fortfarande med käppen hotfullt viftande i handen. Och började förhöra gossarna.

Men alla pratade på en gång, och snart var bataljen åter i full gång.

Då såg jag endast en utväg.

Jag blinkade åt den närmaste, som äfven syntes mig den starkaste, och med hans näfvars och min egen käpps tillhjälp fick jag återstoden af aspiranterna nedför trappan.

Där lämnade jag dem i den hulda vården af två skurkäringar, som med trasor och borstar och något tillsats af såpblandadt vatten snart gjorde slut på oväsendet.

*

Därpå tog jag den kvarstannade i närmare betraktande.

Han var nästan lika lång som jag själf och såg ganska respektabel ut. Han tycktes jämväl rätt stark och hette naturligtvis Kalle. Han syntes

mig i allo värdig att bli *Hufvudstadens* springpojke.

Dessutom såg han inte alls dum ut, och med vanligt förutseende insåg jag, att jag möjligen framdeles skulle kunna lära honom läsa korrektur och använda honom som redaktionssekreterare för en ringa pänning.

Till att börja med lät jag honom inträda i tjänstgöring med att traska efter en flaska öl och lät honom därpå sätta sig på en stol i yttre rummet med tillsägelse att för mig anmäla hvar och en som önskade företräde.

Därpå drog jag mig själf in i det inre rummet och fortsatte att fundera öfver min ledare.

Det såg så respektingifvande ut, att därute på en stol satt rak och högtidlig en gosse, som ceremoniöst frågade hvarje inträdande, innan han släpptes in i det allra heligaste:

— Hvem får jag lof att anmäla?

Jag funderade nästan smått på att ge honom ett livré.

Det hade jag ännu ej sett en enda tidningsspringpojke här i staden ha, då det däremot i utlandet är ganska vanligt. Och man blefve sålunda på visst sätt en banbrytare.

Men så besinnade jag mig. Det skulle kanske se öfvermodigt ut — äfven jag har mina stunder af blygsamhet.

Men länge fick jag ej sitta i lugn och diktarfrid.

»Mottagning 11—1» hade jag satt på dörren. Det var kanske en illa vald tid och dessutom något för rundligt tilltagen. Men i början af sin redaktörstid måste man naturligtvis uppoffra sig. Och där stod nu en gång så.

Knappast hade jag med några raska satser bevisat, att Söder var den främsta stadsdelen i Stockholm, då Kalle syntes i dörröppningen och med ljudelig och allvarlig stämma anmälde:

— Herr Blomgren!

Herr Blomgren var mycket ung, nästan yngre än jag. Herr Blomgren bugade sig mycket djupt och darrade något på målet. Herr Blomgren hade en gymnasistmössa i ena handen och en rulle papper i den andra. Herr Blomgren hade troligen aldrig stått inför en Redaktör förr.

— Hvad herr Blomgren ville?

— Jo, han ville lämna manuskript, en dikt, som han kallat »Söder», och som han nog trodde skulle kunna passa för tidningen. Det var hans förstlingsarbete, sa' han. Han tyckte, att det skulle vara roligt att få den tryckt och något för den ville han precis inte begära — — —

Nåja, det var ju en förmildrande omständighet. Jag lofvade att titta på opuset och bad herr Blomgren komma igen om ett par dar.

Han bockade sig mycket djupt och gick. Men då han kommit nära dörren stannade han:

— Nästa gång skulle jag gärna vilja träffa redaktören *själf*.

Hm! Jag blef något förbluffad. Men så tänkte jag, att det kanske var något under min värdighet att förklara mig. I stället nickade jag vänligt och något nedlåtande:

— Det skulle han nog få.

*

Åter försjönk jag i min ledare. Men det varade inte länge.

Åter syntes Kalle i dörröppningen och anmälde med pliktenligt allvar:

— Herr Ljungström!

In trippade en liten ganska prydlig herre med välvårdade, ljusa mustascher, dito pipskägg och glasögon. Han gjorde en half bugning:

— Jag skulle be att få tala med redaktören.

— Ja, det går an. Var så god och sitt.

Han satte sig och såg afvaktande ut. Jag väntade att han skulle säga något och fortsatte min ledare. Då

tycktes han bli otålig och skrufvade något på sig.

— Dröjer det länge innan redaktören kommer?

Då blef jag nästan arg. Att inte karlen, trots min skägglöshet, kunde se, att det var jag, som var Redaktören!!

Jag vände mig något häftigt om i stolen:

— Kila herrn bara på med hvad herrn vill. Det är Hufvudredaktören själf ni talar till.

Då baxnade han, reste sig upp och gjorde en något djupare bugning än den föregående, men såg fortfarande något tviflande ut.

Emellertid började han. Han sköt ut underläppen när han talade, liksom för att suga in så mycket luft och värdighet som möjligt.

Han var jurist, sa' han, och hade studerat flera år i Uppsala, men nu beslutat sig för att slå sig på litteraturen.

— Jaså, — sa' jag. — Men hvilken gren af litteraturen tänker herr häradshöfdingen (karlen hade nog bara tagit prillan på sin höjd, men hvad gör man ej för att glädja en medmänniska!) då slå sig på. Det är svåra tider vi lefva i.

— Ja, se herr redaktören (han tvekade ännu något vid titeln och såg smått generad ut), jag har nog egentligen kallelse för det skönlitterära, men jag inser nog, att i dessa svåra tider, som herr redaktören (nu var han säkrare på målet) säger, man måste delvis ägna sig åt journalistiken för att kunna slå sig fram. — Men skulle man inte kunna förena det rent litterära med det journalistiska? Det tycker jag skulle vara en smal sak.

— Hm! Det där är nog inte så lätt som det ser ut. Men har man god tro och breda skor, så kan man nog gå på vattnet, som ett gammalt ordspråk säger. Hur hade herr häradshöfdingen för öfrigt tänkt sig saken?

— Jo, se: jag hade verkligen tänkt att gå in i redaktörens tidning. Och då få redigera den rent skönlitterära afdelningen, skrifva om teater, konst och dylikt.

— Ja, det låter ju inte så illa. (Jag försökte verkligen se allvarsam ut; dylika drömmar hade jag själf haft för ett par år tillbaka, men de hade ganska snart blifvit plockade af mig.) Har herr häradshöfdingen skrifvit något förut?

Karlen såg något förbluffad ut. Men så fann han sig och tog på sig en något högdragen min.

— Ja, inte precis i tidningar, förstås. Men jag har skrifvit ett par tal vid *akademiska* fester i Uppsala.

Ordet »akademiska» betonade han särskildt och såg särskildt hög ut.

— Såå! Nå hvad hade herr häradshöfdingen eljes tänkt sig som belöning för sina tjänster?

Hade jag hyst ett svagt hopp, att karlen endast var ärelysten och hade samma blygsamma anspråk som den

nyss försvunne gymnasisten, så bedrog jag mig storligen:

— Ja, till att börja med kan jag ju inte rätt gärna betinga mig något visst. Se, jag frågar egentligen inte stort efter pengar, men ger man sin bana till spillo, tycker jag i alla fall, att man åtminstone kan begära en ekonomiskt betryggad ställning. Och jag tycker att ett par tre tusen om året inte kunde vara för mycket.

— Hm, herr hofrättsnotarie! (Jag ansåg det lämpligt att pruta något äfven på titeln.) — Är det inte något väl mycket begärdt af lifvet? — Helst ju kandidaten (ytterligare prut, som man ser) för mig ju bara är en gris i säcken, utan alla litterära och journalistiska meriter.

— Men, herr redaktör, betänk att man är en karl med **akademisk** bildning, har nedlagt mycket pengar på sina studier, och att rikets högsta värdigheter stå mig, som jurist, till förfogande.

— För Guds skull! Afstå dem inte för min skull. Jag behöfver bara en vanlig sekreterare och ingen excellens — ännu åtminstone. Men kom igen framdeles — då herrn hunnit längre på ämbetsmannabanan och skaffat sig vackra tjänstebetyg.

Han reste sig, slungade på mig en blick, i hvilken han sökte koncentrera all sin akademiska harm, kallade mig »fähund» och gick.

*

Då dörren slutits efter den lofvande juristen, drog jag min första redaktörssuck och förskönk åter i min ledare.

Då syntes åter Kalle i dörröppningen.

— Hvem är det?

— Det är — är en herre, som inte vill säga hvad han heter.

— Hur ser han ut?

Kalle kom närmare och hviskade något generad. Han tycktes redan

ha fått ett visst medvetande om sin sin värdighet som *Hufvudstadens* springpojke:

— Jag tror inte, att det är en *riktig* herre, redaktören!

— Jaså inte, släpp in honom i alla fall!

In kom nu en figur i ljus, lindrigt fläckad kavajkostym med rocken knäppt upp till en orakad haka och ett par skor, som han sökte dölja så mycket som möjligt. Han bugade sig djupt.

För att undvika alla eventualiteter ansåg jag det bäst att upplysa:

— Det är jag, som är redaktören!

— Jaså, hm! — Jo, se, herr redaktören, jag skulle kanske kunna bli redaktören till någon nytta. Det är nu så, att jag känner till en hel del saker här på Söder, som det nog skulle vara bra att få i tidningen.

— Jaså, är herrn notisjägare.

— Nä, inte precis, men jag vet i alla fall en hel del. Se först och främst är det en herre, en riktigt fin

herre här på Söder, som alltid brukar stänga in sin fru när han går ut, för att hon inte skall tala om för andra hur han behandlar henne. Och kunde man få en liten bit i tidningen om det, så tror jag nog att frun och hennes bekanta skulle vilja betala litet för saken, se.

— Jaså, det var ju en riktigt klok och förståndig äkta man.

Karlen höll på att tappa den rutiga näsduk, som han just höll på att snyta sig i.

— Jaså, vill inte redaktören. Ja men, det skulle nog i alla fall bli en bra affär.

Jag kände en ädel kastiliansk harm börja sjuda i mitt unga blod. Att tro att min storpolitiska tidning var en vanlig gris!

Att komma till mig, som hade ett aktadt författarenamn, med dylika små interiörer ur familjelifvets fridlysta och heliga skandalområde!!!

Jag kände en fruktansvärd lust att smörja upp karlen.

Jag reste mig i min fulla längd, spände ut mitt stolta bröst och knöt händerna.

Men så besinnade jag mig. Jag tittade på karlen. Han såg ohyggligt stark ut. Jag handlar aldrig i öfverilning.

Dels tyckte jag synd om honom, och jag tyckte jag gärna kunde ge honom ett godt råd.

— Nej, nej, min vän. *Jag* befattar mig inte med dylika saker. Nog finnas det väl andra, som gör det; det vet ni nog bäst själf. I denna tidning ha vi *principer*, se.

Det tycktes imponera på honom. Han suckade ett tag och gick.

I detsamma slog klockan ett.

Äfven jag drog en suck, men af lättnad, och ropade till Kalle:

— Stäng ytterdörren med dubbla lås och hanka af ringklockan! Ingen släpps in mer i dag. Ja, ja, du kan ju fråga genom nyckelhålet — om di har med sig annonser.

Men jag hade nästan en förkänsla af, att därför kunde jag vara ganska lugn. Och satte mig neder för att i lugn och ro ändtligen få sluta min ledare.

FJÄRDE KAPITLET.

Jag fick verkligen i lugn och ro fullborda min ledare. Ett par tre gånger knackade det visserligen på ytterdörren, men då Kalle, sin plikt trogen, frågade om de hade med sig annonser, följde städse en förlägen tystnad.

Jag suckade undergifvet, men skref vidare med flit och resignation.

Då knackade det på ytterdörren, först en, sedan två gånger, och så öfvergingo knackningarna till ett infernaliskt trummande af »Finska rytteriets marsch».

Jag befann mig just i den väldiga slutklämmen af min på samma gång

hofsamma och uppseendeväckande ar-artikel.

Jag bleknade af harm och raseri. Hvad kunde det vara för en oförskämd gök, som på dylikt sätt understod sig att kränka en Redaktörs fridlysta ro!!

— Finns det annonser, hörde jag Kalles allvarliga röst ur korridorens skumsel.

— Dra åt helsicke med era annonser! Släpp in mig bara — jag vill träffa Pelle!

Den rösten kände jag igen. Den tillhörde en artistfyr, just en af de illasinnade ynglingar, som hjälpt min företrädare i våningen att nattetid bortforsla hans bohag.

Jo, det var trefligt. Jag hade blifvit Redaktör! Och nu skulle man naturligtvis få på halsen hela ligan af artist-proletärer och lägre litteratörer, som man fordom haft den oförsiktigheten att resonnera om anarkistiska läror och dricka punsch och brorskål med. Jo det var skönt! Nu se'n

man blifvit en situerad man i samhället.

— Nå, är du inte där, Pelle? Hvad tusan öppnar du inte för?!

Jag besinnade mig ett ögonblick. En Redaktörs tid var ju helig. Och här borde statueras ett exempel — det fick jag så småningom klart för mig. Men för att statuera exemplet borde man kanske släppa in karlen. Jag gaf vika:

— Släpp in honom, Kalle!

Kalle tittade något tveksamt på mig — en smula förakt för min släpphändhet tyckte jag mig äfven läsa i hans blick — och gick så dröjande att fullborda min befallning.

In dansade nu en leende gök med lång rutig ulster och slokhatten på nacken.

— Hej på dej, gamle prisse! Morgens, morgens! Jaså, du har blifvit redaktör, du. Nå det var kiligt. Då blir det väl någon finare invigningssexa för gamla vänner, kan jag tro! Hvad säger du om i kväll

till exempel? Jag för min del är alldeles förbaskadt upplagd för lite gask.

Därpå störtade han emot mig med utsträckt hand.

Men i känslan af min värdighet och min kränkta Redaktörsära tog jag tre steg tillbaka, lade armarna sakta i kors öfver bröstet, satte hakan tre tum högre i vädret, slungade på honom en blick, i hvilken jag sökte koncentrera all min ädla harm, samt sade långsamt i en ton, som jag sökte göra så isande som möjligt:

— Att man inte kan lära sig respektera en Redaktörs mottagningstid!

Men tror ni det imponerade på honom! Han bockade ihop sig något, slog sig på knäna och utbrast i ett skallande skratt, som jag trodde skulle spränga mina öronhinnor.

— Nej, titta bara på den! Han försöker visst se hög ut. Men *det* lyckas inte, min gubbe lilla! Seså, sätt dej nu på stolen där, Pelle, och skicka efter något dryckjom.

Därmed kastade han sig på min vackra chäslong, så jag trodde alla resårerna skulle springa.

Då vardt jag mållös af harm.

Jag vandrade fram och åter på golfvet med häftiga steg. I blixtrande satser skulle jag velat bevisa slyngeln hvad en Redaktörs tid var värd. Och framlägga det orimliga och oförskämda i att dylika gökar kunde få tro sig få komma in när som helst och fordra dryckesvaror. Men jag kunde af ädel vrede inte få fram ett ljud.

I stället ställde jag mig midt framför honom på golfvet och stirrade på honom.

— Det var förbaskadt hvad du glor, Pelle! Nå, hur går det med den fina invigningssexan, hvasa? — Asch, det var en skräpredaktör, som inte har så mycket i kassan, att han kan bjuda ut på ett anständigt sätt! Det är väl skralt med annonserna, kan jag tro.

Det var just min ömmaste punkt. Nu var måttet rågadt. Jag kände ett behof af att massakrera honom.

Möjligtvis läste han hvad som försiggick i min själ. Ty nu slog han om:

— Nå, då får väl jag lof att bjuda på den där supén!

Jag besinnade mig. Jag kände i smyg på min egen portmonnä. Den var verkligen ganska tunn.

Och halft omedvetet — det försäkrar jag heligt — slokade jag litet. Och min ton blef något vänligare:

— Hur mycket har du då:

Han gaf mig en besynnerlig blick och viftade triumferande med en ljusblå riksbankstia:

— Här ser du »kofvan»!

Jag tittade närmare på honom och tian. Han såg ju ändå ganska snäll och hygglig ut. Hvarken han eller tian hade ju egentligen något ondt gjort. Och man är väl människa, fast man är Redaktör:

— Nåja, då får det väl gå för den här gången.

Min ton lät nu — fortfarande halft omedvetet, det bedyrar jag — nästan söt som honung.

Därefter skickade jag Kalle till tryckeriet med ledaren, stängde redaktionslokalen och traskade i väg med artistslyngeln.

Nu kände jag mig i själfva verket försonligt stämd mot honom. Han var nog ändå i själfva verket en god människa och en bra kamrat.

*

Artistslyngeln visade ett lättsinnigt slöseri vid supén.

Han gjorde något, som jag kanske fordom i ungdomligt öfvermod också gjort, men som jag nu då jag blifvit Redaktör och fått stadgade ekonomiska grundsatser verkligen ansåg som lättsinne — innan ekonomien blifvit betryggad.

Han bjöd på champagne.

— Ska' de va' Ayala, Belleveau, Duminy, Irroy, Roederer, frågade han med tvärsäkerhet.

Själf tycker jag mycket om champagne, men vill helst bli bjuden på det. Det blef jag visserligen nu. Men den stackars artistens tia tycktes bli alltför mycket afknappad, ja, skulle troligen stryka med helt och hållet äfven om vi nöjde oss med en halfva. Och vi togo af Belleveau, som skall vara billigast, fast under 3,50 halfvan går det ej.

Och jag tycker ej endast om mat och vin. Jag vill äfven ha kaffe och avec.

Och nu räknade naturligtvis den sangviniske artistslyngeln på, att jag skulle bjuda på dylikt. Men min portmonnä var mycket tunn. Jag försjönk i grubblerier framför den sista pärlande skvätten i glaset.

Då rann plötsligt en genialisk idé upp hos mig.

Jag visste, att lokalen fått en ny källarmästare. Och i den alldagligaste ton i världen sade jag till min sällskapskamrat:

— Kila du nu före in i kaféet. Så kommer jag efter. Jag skall bara tala ett par ord med källarmästaren.

*

Han gick.

Jag tände en cigarrett och satte mig att bida med den värdigaste och på samma gång vårdslösaste min jag kunde antaga.

Källarmästaren kom.

Det var inte samma karl, som jag dagen förut försökt locka att annonsera, och som lofvat »möjligen framdeles», hvilket då gjort mig så glad! Det var en annan, som jag nu skulle försöka fånga i mina listiga garn.

Den nye källarmästaren var en stor lång karl, hufvudet längre än jag själf, och med ett ganska barskt utseende.

Hade det varit under andra omständigheter, skulle jag kanske besinnat mig. Men af god mat och

godt vin får man ett sådant mod och märkvärdigt självförtroende.

Källarmästaren kastade en blick på den tömda Belleveau-halfvan. Jag såg, att den imponerade på honom. Mitt mod växte ytterligare.

Jag presenterade mig som Redaktör för den nya tidningen.

Jag var kanske inte så stadig och värdig på målet, som min Redaktörsära möjligen skulle fordrat. Men källarmästaren tog inte illa opp'et. Han satte sig på min inbjudan och sa', att han hört talas om den nya tidningen:

— Jaså, är det herrn, som skall bli redaktör för den? Åja. Och så ung — — —

Jag vet inte, om det var smicker. Det kunde kanske varit något annat. Men jag såg intet, som hindrade, att det var smicker. Och man skall ju tyda allt till det bästa, säger Skriften. Och smicker är inte det värsta.

Det blef emellertid en paus.

Källarmästaren skrufvade något på sig. Så trodde han sig kanske veta, hvartåt jag syftade, ansåg det troligen bättre att förekomma än förekommas och utbrast plötsligt:

— Ja, det är nog godt och väl. Men någon annons tror jag inte till vidare jag kan — — —

Snabb som en blixt afbröt jag honom. Jag hade redan blifvit för slug för att gå den vanliga raka bondvägen:

— För all del, herr direktör! Det var inte precis det jag ville. Se, det är nu så, att vår tidning, som direktören kanske redan hört, skall bli illustrerad. Och vi ska ha porträtt för dagen, som intressera den stora allmänheten och specielt den här på Söder. Och eftersom källar-, hm, direktören nu öfvertagit den här gamla välkända lokalen, tycker jag, att vi gärna kunde *ta' in ett porträtt* af den nye innehafvaren — — —

Jag drog ett par bloss på cigarretten och gjorde ett litet uppehåll

för att se om inte *det* verkade. Det var ju verkligen inte så länge sedan källarmästaren öfvertagit lokalen, så jag trodde mig inte behöfva riskera att någon annan smart veckoredaktör varit där förut för att fresta karlen.

Jag tittade på källarmästaren.

Han såg visserligen litet fundersam, men för öfrigt i allo belåten ut. Jag log inom mig ett världsvist leende. Ärelystnadens dämon sitter nog fast hos alla. Äfven hos källardirektörer.

— Jo, herr redaktör, det skall jag gärna gå in på. Men hvad skulle det kosta?

Hm! Jag blef något flat vid frågan.

Jag rodnade verkligen — för första gången på länge.

Men det var nog bara enfald af karlen, eller också elakhet, eller också — affärsprinciper, drifna till sin strängaste spets. Och jag fann mig, sökte se förnärmad ut och svarade:

— För all del, herr direktören! Vår tidning är inte *sådan*.

— Nå i så fall.

Därmed försvann han och kom snart igen med ett porträtt:

— Duger det här?

— Ja, för all del. Tackar så mycket.

— Tack själf, herr redaktörn. Nu har jag litet brådtom. Därför får jag visst säga adjö.

Så försvann han. Och kom inte igen.

Jag väntade en stund, bröt så upp och gick dröjande in i kaféet.

Kaffet och avecen, som jag med säkerhet väntat på som en liten hederlig förskottsdusör, tycktes gå i putten. Nåja, framdeles, framdeles, tänkte jag.

Då jag kom in i kaféet satt artiststackaren och läste en tidning och torkade — efter champagnen — i väntan på mig. Men han tycktes vara en erfaren man, och min min var kanske något snopen. Ty innan jag hann förekomma honom, vinkade han afvärjande till kyparen.

— Det får visst vara så i dag med kaffet. Vi ha litet brådtom.

Men då vi kommo ut på gatan, lade han händerna medlidsamt på mina axlar och sade mig midt i ansiktet:

— Stackars Pelle! Jaså, det gick inte att kritsa hos källarmästaren. Och ändå är du redaktör här på Söder. Bosch! —

Därmed gick den bofven flinande. Det var hans parthiska pil.

Jag hade kunnat svara honom, var för stolt, svängde om på klacken och tog en bakgata hem till min boning.

FEMTE KAPITLET.

Nästa dag rann upp, och forttarande var jag ej i besittning af en enda rogifvande och nervlugnande annonsrekvisition.

Hur skulle tidningen ta sig ut, om den kom ut utan annonser?

Den skulle helt säkert inte väcka det odelade förtroende, som dess Redaktörs snille och energi förtjänade.

Då slaknade något min dittills orubbade moral och bergstarka hederskänsla. Jag började känna, huru lätt det är för en startande redaktör att halka in i revolverpressens vanskliga spår.

Och jag kallade smått generad på Kalle:

— Hör du, Kalle?

— Ja, herr redaktörn.

— Du har ju goda ögon och kan ju läsa och skrifva?

— Ja, herr redaktörn.

— Då skall du ögonblickligen ge dig i väg och gno omkring på alla de största gatorna här på Söder och skrifva upp namn och adress på de största firmorna och butikerna. Jaja, du kan ju ta några små med; om de se någorlunda hyggliga ut.

Kalle tittade något förbluffad på mig, suckade något, bockade sig och knallade i väg.

*

Suckande satte jag mig neder och skref några särdeles bitande småbitar. Mitt eljes godmodiga lynne hade blifvit mycket bittert.

Efter några timmar kom Kalle igen och hade en rulle papper under armen. Han hade visat ganska god urskilning. Den pojken var nästan värd guld.

Jag började ordna det uppfiskade materialet till stora, sköna annonser. Herre Gud, tänkte jag, den som ändå haft små rekvisitionslappar på hälften af allt detta, skulle man möjligen kunna lägga sig till med en päls och imponera på hela Söder äfven med sin yttre människa. Ty till en redaktör hör nästan en päls. Den är nästan så god som ett utvärtes samvete. Det inre syns gudskelof inte.

I dylika, något blandade tankar traskade jag i väg till tryckeriet. Det låg förfärligt långt bort, nästan ute på landsbygden, och ett par gånger gick jag vilse bland Söders knaggliga gränder. Men med tillhjälp af ett par hyggliga poliskonstaplar kom jag slutligen dit.

Min vördade förläggare och den sangviniske boktryckaren sutto till-

sammans i ett litet kyffe, som hade namn heder och värdighet af kontor, och groggade, groggade.

De kommo stickande med hvar sin annons.

Som ett rofdjur efter sitt länge efterlängtade rof sträckte jag ut fingrarne efter dem.

Hm! Det var två annonser — om de bägge herrarnas respektiva affärer.

För att trösta mig blandade jag mig en grogg af sådan styrka och dimensioner, att ansiktet på förläggaren, som bestod whiskyn, betydligt förlängdes och han sneglade oroligt på mig och flaskan.

Så framlade jag min plan med porträttet af källarmästaren. Men den väckte inte odeladt bifall.

Boktryckaren, som tycktes i allo vara en god undersåte, tyckte som så, att till att börja med vore det kanske bäst att ta in ett porträtt af Hans Majestät Konungen. Eller åt minstone af Kronprinsen. Tidningen

skulle se *fin* ut, tyckte han, det vore hufvudsaken.

Jag svarade, att jag tänkte inte som en del andra avisor porträttera af H. K. H. Kronprinsen, så fort han skaffade sig en ny jakt- eller morgonrock. Gjorde jag det, skulle jag åtminstone bara ta in plagget. Det blefve billigare och H. K. H. K. nog lika glad. Och skräddaren gladare.

Men förläggaren, som i alla fall tycktes vara en man med vyer, tyckte inte att det var så galet med källarmästareporträtt.

— Då kan man kanske få sig en festmiddag då och då, — sa' han.

Hm! Jag kände, att genom min själ gick som ett barslipadt svärd. De där festmiddagarna hade jag helst räknat på för egen del. Och att man är något om sig kan väl ingen förtänka en. Men — o ve — källarmästaren vore kanske nog krass och nedrig att anse det bättre att stå väl med förläggaren än med Redaktören.

För att ytterligare trösta mig tömde jag groggen. Därpå traskade jag ut i tryckeriet.

Men både förläggaren och boktryckaren kommo kilande efter mig.

— Vänta lite, redaktörn! Hvad är det redaktörn har under armen?

Jag kände, att jag rodnade. Och det gör jag inte ofta:

— Hm. Det är bara litet annonser.

— Annonser!!

Med våld ryckte de till sig manuskriptrullen, och bådas ansikten skeno opp som solar.

— Det var inte lite, det!

Jag kände att jag smått skämdes. Men rundt omkring stod tryckeripersonalen och spejade på sin nye Redaktör.

Jag ansåg lämpligast att något uppskjuta med förklaringen, fruktande att inför hela församlingen bli behandlad på ett sätt, som ej skulle lägga rosenbädd under min ära:

— Åja. Det är ju alltid något, som fyller.

Det var det mest diplomatiska svar jag kunde hitta på.

*

Det var ett tryckeri, som jag föreställer mig möjligen finnes i Texas.

Det var ett gammalt, rankigt hus, som låg med utsikt åt en slätt, och på andra sidan om denna sträckte sig en skog.

Det låg särdeles inbjudande till att bli sprängdt i luften af en söderliga. Det var kanske bäst att noga tänka efter hvad man skref i spalterna. Jaja, bara af försiktighet, förstås, ingalunda af rädsla, ty oräddhet är naturligtvis en Redaktörs första plikt. Fast jag måste medgifva, att jag nog skulle bli en smula nervös, om jag finge se mitt tryckeri springa i luften!

I första rummet stodo tre gubbar vid kasten. — hvar och en med ett oerhördt batteri tömda ölbuteljer framför sig.

De voro nog gamla i gården och hade troligen sett mer än en ung redaktör dyka upp och försvinna vid sin horisont. Ty de vände mycket litet på hufvudet, då jag inträdde, och bockade sig ännu mindre. Däremot sneglade de med något besynnerliga blickar på min nyputsade storm. De ansågo det tydligen riskabelt att vara Redaktör på Söder och gå med storm. I synnerhet om kvällarna. Den skulle nog ofta behöfva afputsas eller, hvad ännu värre var, nyköpas. Och de hade kanske oförskämda aningar om en Söder-Redaktörs ekonomi. Jag beslöt att försöka hålla gubbarna kort.

Om ett par dagar fick jag ett glänsande tillfälle.

Den minste och fulaste af de tre, kom sakta och drog mig i armen, då jag gjort en inspektionsrond genom rummet.

— Hvad är det om?

— Jo, jag skulle be att få tala vid redaktören särskildt.

Jag kände mig besynnerlig till mods. Den mannen hade något märkvärdigt i blicken.

Men jag traskade i alla fall med honom ut i korridoren, om man kan kalla för korridor ett litet fyrkantigt, alnsbredt hål, som var belamradt med pappersbalar och dag och natt i ända beströks af vinden, som med ett lekfullt pipande dansade in genom en fönsterglugg, för hvilken intet på minst femtio år varit så främmande som rutor.

Jag sträckte i alla fall opp mig och tog på mig min värdigaste redaktörsmin:

— Nå, hvad var det Pärsson ville?

Gubben snöt sig förläget och kom så med en smula stapplande röst fram med något, som han själf helt säkert trodde vara en mycket god och diplomatisk inledning!

— Se, herr redaktörn, jag är ingen goodtemplare —

— Nej, det vet jag nog. Men var det bara för att glädja mig med den underrättelsen, som Pärsson ansåg det lämpligt att upptaga en Redaktörs dyrbara tid?

— Jo, se redaktörn, det är nu så ställdt, eller jag menar att det nu förhåller sig på det viset, att jag inte haft något öl på hela förmiddagen! Och doktorn har sagt, att jag skall dricka öl; se, jag är så dålig i halsen, och hostan kan vara så svår ibland, så —

— Jojomen. Det kan nog så det.

Mitt ansikte hade kanske fått ett alltför deltagande uttryck, ty nu växte modet i förfärande grad hos den gamla filuren:

— Jo, se, det var därför som jag skulle fråga redaktörn, om inte redaktörn kunde vara af med tjugufem öre, tills —

Jag tittade på karlen. Han såg verkligen mycket törstig och djupt olycklig ut. Och man är väl människa, fast man är Redaktör:

— Tag silfret!

— — — — — — — — — —

I rummet bredvid gubbarnas stodo fyra små flickor, tydligen nyss konfirmerade.

De gåfvo mig vänligare ögonkast än gubbarna, naturligtvis en vederbörlig tribut ej blott åt mitt Redaktörskap, utan äfven åt min ungdom och skönhet.

Och jag blef äfven vänligare till sinnes. De skulle som belöning få sätta mina stämningsdikter. Såvida man nämligen som stor politisk Hufvudredaktör finge tid att skrifva dikter, hvilket var föga troligt.

I nästa rum stodo två fruar. De sågo respektablast ut, och åt dem öfverlämnade jag mina manuskript.

— Finns här ingen faktor, — frågade jag.

— Nej.

— Någon faktorska då?

— Nej, inte det heller.

— Nå, hvem skall då bryta om tidningen?

— Det får väl redaktörn göra *själf*.

Och så räckte de en liten svart, usel stumpe till mätsnöre åt mig.

Hm. Jag visste inte riktigt om jag skulle bli förnärmad. Men min Redaktörsära fick i alla fall en svår knäck.

Och nog fick jag *själf* bryta om min avisa sedermera. Och det så att jag blef svart både om fingrarna och näsan.

Den praktiska tanken rann opp hos mig, att om Redaktörsskapet skulle glida åt helsicke, jag då skulle kunna ta plats som faktor.

*

Emellertid satte jag mig neder på en oerhördt rankig stol för att läsa korrektur.

På ett afdrag af något, som jag dagen förut läst korrektur på, fick

jag till min förbluffelse se, att en hel massa bokstäfver fattades.

I detsamma hörde jag någon tassa bakom mig.

Jag vände mig om och fick syn på en liten oerhördt ful sättareyngling, som stod och nafsade i ett »skepp», men som försvann så fort han fick syn på mig.

Det där oskicket att stjäla typer ur uppsatta saker hade jag hört omtalas förut. Men som en klok karl gick jag genast ut och köpte en stark och billig käpp samt skickade bud efter Kalle. Honom ställde jag nu på vakt vid *Hufvudstadens* uppsatta skepp med sträng tillsägelse att klippa till den lille oerhördt fule ynglingen, om han på nytt visade sig för att stjäla typer, eller för öfrigt hvem det vara månde.

Så reste jag mig upp från stolen för att traska min väg, då förläggaren och boktryckaren på nytt stodo fram för mig. Boktryckaren sträckte fram en bit papper.

— Hvad är det, — frågade jag.

— Hm! Jo, det är en liten dikt, som min dotter har skrifvit, och som jag gärna skulle vilja ha in i tidningen.

Jag tittade på opuset. Och så räckte jag det tillbaka:

— Asch nej. Det duger ju inte. Det är omöjligt!

— Ja, men jag *vill* ha in den.

Jag rodnade af harm.

Att en boktryckare skulle ställa sig och kommendera en Redaktör!!!

Jag stod just i begrepp att i skarpa satser framlägga det oförskämda och orimliga i detta, då jag såg att förläggaren blinkade åt mig. — Hm! Det var ju sant.

Boktryckaren hade ju i sin sangvinism lofvat att gratis släppa till tryckning för några nummer. Dikten kunde man ju i så fall anse som betald annons.

Det var ingen dålig affär. Och jag blinkade till förläggaren en förstående blinkning tillbaka.

Nåja, det var ju i alla fall den första annonsen. Men på bekostnad af min Redaktörsära!

Ack, om man för en gångs skull gaf vika, är del väl inte så farligt — i synnerhet då det blef så bra betaldt.

O, du syndfulla, korrumperade mänsklighet!!

SJETTE KAPITLET.

Emellertid var första numret af *Hufvudstaden* vordet färdigt efter öfvermänskliga ansträngningar från min sida i faktor- och ombrytarfacket, sedan Kalle tre gånger nödgats klå opp den lille ohyggligt fule sättareynglingen, som stal typer ur det uppsatta, och sedan förläggaren, hvars humanitet aldrig förnekade sig, ombrytningskvällen trakterat tryckeripersonalen med en liter punsch och en liter konjak. Och det gjorde han så gärna. Boktryckaren tryckte ju i sin sangvinism gratis tills vidare.

Som sagdt, första numret var färdigt, lagdt i press och tryckt och upplagan hemburen till mig.

Där låg den nu, och jag stod och tittade på den och funderade öfver bästa sättet att få den distribuerad och såld.

Min värdinna, som eljes hela dagarna suttit i sin fönsterkrok och tittat på folket på gatan och stickat på sin strumpa, drog jag nu plötsligt från detta idylliska lugn och satte henne mot fagra löften om något förhöjd hyra att »falsa».

Och som hon ännu ej fått sin hyra betald, och hon således hade alla skäl att stå väl med mig, i synnerhet som jag nu blifvit Redaktör och en mäktig man på Söder, protesterade hon föga.

Äfven vissa andra kloka anordningar ansåg jag lämpligt att vidtaga. Läs och beundra!

Som jag ej ansåg mig ha råd att höja Kalles aflöning, men som jag i allo är en rättvis och godhjärtad människa och trodde mig böra i alla fall belöna honom för de trogna tjänster han gjort mig och ytterligare

skulle komma att göra, så gjorde jag hvad jag kunde för honom.

Jag gaf honom namn, heder och värdighet af *expeditionschef*.

Det ansåg jag själf vara vackert handladt och framför allt så billigt.

Det påminde om den ädle store Hufvudredaktör, som, då hans medarbetare hunnit till en viss ålder och tjänstemeriter och således rimligtvis borde få förhöjd betalning, i stället gaf dem allesammans titel Redaktör.

Det har jag alltid tyckt vara så ädelt och framför allt ekonomiskt klokt gjordt af honom. Han har städse haft min beundran.

*

Sedan Kalle med något besynnerlig min mottagit underrättelsen om denna sin upphöjelse — inom parentes sagdt, tror jag, att han skulle tyckt bättre om en extra dusör i form af femtio-

öring — tog jag honom i förhör, om han hade några bekanta pojkar af god karaktär.

Det sa han, att han hade.

Jag trodde honom och skickade honom ut att samla ihop dem. De skulle användas som kolportörer.

Kalle gick och kom igen med hela italienska kolonien vid Glasbruksgatan mellan sju och fjorton år. Det var små vackra pojkar, svarthåriga, brun- och piggögda, endast något smutsiga.

Därför skickade jag dem till att börja med ut i köket, där de under värdinnans och Kalles kraftiga uppsikt något rengjordes under vattenledningsröret.

Efter denna akt lät jag dem ställa upp sig framför mig, hvarefter jag till dem höll ett längre tal, däri jag inpräglade hos dem, att nit, ärlighet och redbarhet vid redovisning af anförtrodda medel äro stora dygder, men att störst af alla dygder i denna odygdiga värld var att snarast möjligt

sälja så många exemplar som möjligt af *Hufvudstaden*.

Därefter lät jag Kalle till dem utdela hvardera tio exemplar, skickade i väg dem och lade mig själf i fönstret för att titta efter dem.

Strax nedanför fönstret gick en äldre dam sin stillsamma väg framåt, föga anande någon fara.

Hon var den första de öfverföllo.

Hon slog efter dem med sitt paraply, men de stängde vägen för henne, omringade henne som riktiga små sicilianska banditer och röfvare, trängde henne allt närmre och närmre in på lifvet och tvungo henne slutligen att i full förtviflan ta upp sin portmonnä och köpa ett exemplar.

Jag drog en suck af lättnad. De små svarthåriga ynglingarna tycktes verkligen ha anlag. Just sådan var den kolportörshop, som jag och *Hufvudstaden* kräfde.

*

Efter en liten stund kom en af de minsta igen.

Han var slagen och illa misshandlad, sa' han, haltade på ena foten, var svullen på ena kindbenet och kliade sig på ryggen. Men alla exemplaren voro slut, och med glädjestrålande ansikte sträckte han fram kopparslantarna åt mig.

Därpå såg han oskyldigt frågande på mig:

— Kan herrn lefva på det?

Jag genomfors af en besynnerlig känsla: Jag blef nästan flat.

Men jag kunde inte bli ond på gossen. Han såg så snäll och nitisk ut och tycktes ha affärshufvud. Och jag knep i hastigheten en nödlögn:

— Nej, det är mest annonserna.

Hvarpå jag med högst egen Redaktörshand öfverlämnade åt honom tio exemplar ytterligare med sträng tillsägelse att fortfarande ej sky något till buds stående medel utan vara lika duglig. Med tiden skulle det kanske bli nödigt att olycksfallför-

säkra alla de små kolportörerna, men därmed fick i alla fall anstå.

*

På kvällen gick jag till restauranten, hvars källarmästare var afporträtterad i numret.

Kalle tog jag med mig.

Kalle hade fått sina högtidskläder på sig och en packe af *Hufvudstaden* under armen. Kalle skulle gå omkring på lokalen och försöka sälja med sträng tillsägelse att framhålla, att källarmästaren på stället stod i numret.

Själf satte jag mig vid ett bord för att dricka toddy efter dagens vedermödor och följde med ögonen Kalles kolportörsverksamhet.

Det gick ganska bra. Alla kypare köpte. Och många af gästerna. Och jag fattades af den tanken, att om jag lät Kalle strax redovisa skulle

jag kunna få till tre toddar till. Om jag ville dricka så många.

Men jag rufvade öfver vidlyftigare planer.

Jag väntade källarmästaren. Jag väntade en belöning för att jag stillat hans ärelystnads törst.

Källarmästaren kom.

Han såg vänlig ut och kom fram och tog mig i hand och tackade. Så frågade han om jag ville ha en cigarr! Så gick han. Och kom icke tillbaka.

Jag svor åtskilligt tyst för mig själf, kallade fram Kalle, fick honom att redovisa i smyg och gick därifrån, fast besluten att i nästa nummer skrifva en nidvisa om den otacksamme karlen.

*

Jag ställde mina steg till förläggaren för att lyfta mitt honorar.

Förläggaren var en human man.

Men humanitet kan vara af mångfaldig art, och hans tog sig alltid uttryck på ett säreget sätt: Han bjöd på starka dryckesvaror.

Nåja, en dylik humanitet är ju ofta inte den sämsta. Och jag höll till godo med hans humanitet, jag började nästan tycka om karlen. Men!

Nu stundade uppgörelsens och honoreringens timme, alltid af mig, som är en plikttrogen man, ej motsedd med vidare stor ängslan. Och nu, då jag stod framför honom, fick jag se på mitt konto — — o, fasa! — en lång rad supéer, punschhalfvor, toddar, whiskygroggar, cigarrer, etc. etc.

Jag bleknade något och tuggade nervöst på mina ännu obefintliga mustascher. Jag betraktade syndaregistret.

Och jag gaf min vördade förläggare en blick, som dock totalt halkade förbi honom. Han stod alldeles lugn och oberörd. Och alla mina förhoppningar grusades.

Mitt konto stod på minus. Och den nu i mitt tycke afskyvärda karlen påstod med den fräckaste och mest affärsaktiga min i världen, att jag var skyldig honom en supé, två halfvor punsch, en cigarr, en cigarr-cigarrett och en ångfärjepollett.

Jag sade ingenting, fast nog skulle jag bra gärna velat.

Jag svalde harmen, men fattade ett tyst och fast beslut, att hädanefter vara försiktigare i mina utsväfningar i hans sällskap.

Och mindre redbar i mina redovisningar.

SJUNDE KAPITLET.

Mina små, svarta italienska kolportörer hade jag stämt upp till mig klockan tio följande förmiddag i och för redovisning.

De voro några små ärliga varelser. De kommo hvarenda en, hvilket jag knappt väntat.

Jag hade redan förberedt mig på en intressant detektivrazzia efter dem i Glasbruksgatornas slingrande pittoreska trappor och krokar och kyffen. Och hade redan funderat på att som nödvändighetsartikel på *Hufvudstadens* konto sätta upp en mångpipig revolver. Ty italienarna lära visst vara ett het-

lefradt folk och snarare hågade för att kapa åt sig pengar än lämna ifrån sig dylika.

Men, som sagdt, de kommo hvarenda en, och jag slapp att inköpa något mordvapen. Men så hade ju också herr expeditionschefen Kalle gått i borgen för deras vackra karaktär.

Där stodo de nu för att redovisa för sina bedrifter inom bandit- och rånarfacket med att med lock eller pock, list eller våld pracka min boulevardavisa på fredliga, intet ondt anande söderbor.

Ja, ett par hade till och med varit inom civilisationens område på andra sidan Slussen, till och med ända nere i Kungsträdgården.

Men det gjorde de inte omigen, sa' di. Alla poliskonstaplar hade tittat på dem, och de store kolportörerna utanför Blanchs något hårdhändt handterat deras yfviga, svarta luggar.

Så kommo de fram, aflämnade slantarna och osålda exemplaren och

ställde sig så bidande i en halfcirkel omkring mig. Jag tittade på dem.

Kors, det var ju sant, provisionen!

Fem öre kostade *Hufvudstaden* — ingalunda därför att jag ansåg min avisa sämre än de andra veckouslingarna, utan blott på grund af en enkel affärsberäkning och så specielt därför att mitt hjärta ömmade för de förtryckta söderborna, så att jag inte ville skinna dem på mer än fem öre.

Tre öre skulle jag nu ha för hvarje exemplar, och två öre hade jag i mitt ädla slöseri lofvat de svarta småynglingarna i provision. Mest naturligtvis för att göra dem så nitiska som möjligt.

Det var dessa tvåöringar, som de nu stodo och väntade på.

Då rann hos mig opp en tanke, som kanske mången skall tycka något svart, men som föreföll mig själf vara endast ett godt och praktiskt affärsknep.

För att entusiasmera gossarna för min idé höll jag ett längre tal till dem. Och slutade sålunda:

— Därför anser jag fördelaktigast för mig och klokast af er, mina unga vänner, att, för att göra eder så nitiska och erfarna som möjligt inom kolportörsbranchen, ni tager er välförtjänta provision i form af hvardera ett par *gratisexemplar* af *Hufvudstaden.* På det sättet får ni ju mera *öfning* och gören särskildt *mig* en glädje.

Därpå gaf jag dem ett par ögonkast, som jag sökte göra så öfvertalande och bestämda som möjligt.

Men mitt tal hade en alldeles motsatt verkan än jag väntat.

Först förnam jag ett doft knorrande.

Därpå tittade ynglingarna på hvarandra, trängde sig tillhopa och närmade sig i sluten tropp. Ett par af dem hade till och med knutit sina små brunsvarta näfvar.

Halft omedvetet retirerade jag något och tänkte, fortfarande halft omedvetet, att det kanske ändå varit

bäst om jag satt upp den där mångpipiga revolvern på *Hufvudstadens* utgiftskonto.

Nu såg jag intet annat sätt än att med blödande hjärta punga ut med tvåöringarna till de små svarta uslingarna.

Det gjorde mig så ondt om dem att de inte ville använda sin tid och förtjänst på att förkofra sig i kolportörsfacket.

*

Knappt hade jag fått den sista af de små plundrarna utom dörren, förrän förläggaren kom inrusande.

Han satte hatten på ett bord och sig själf midt i soffan. Därpå snöt han sig som en trumpetfanfar, och så kom det, något mer än vanligt barskt:

— Jo, redaktörn ä' fin!!

Jag nickade jakande. Det var en sak, som jag aldrig haft skäl att

betvifla. Och kastade i hastigheten en blick på mina välpressade byxor.

Men karlen tycktes bli ännu mer uppretad af mitt olympiska lugn.

— Asch! Redaktörn ä' då alltid omöjlig! Jag menar naturligtvis det där med annonserna!

— Jaså, *annonserna!* Det trodde jag då herr förläggaren hade tillräckligt sundt förnuft för att begripa.

— Begripa! Ja, visst tusan begrep jag till slut, sedan jag i dag på morgonen varit på minst tjugo ställen. Men ingenstans hade di reda på någon annons, som di tagit. Jo, de ä' snyggt.

Men trodde han *det* imponerade på mig, så misstog han sig storligen.

Jag tog lugnt tre steg tillbaka, snöt mig liksom han som en trumpetfanfar. Och så sa' jag:

— Jo, herr förläggaren ä' fin.

Han tittade på mig spörjande, en bild af idel förbluffelse.

— Jo, jag menar att herr förläggaren är fin. Som redan två dagar efter det tidningen är kommen ut,

tror sig kunna gå omkring och björna för annonser. Det gör ingen *fin* tidning.

— Hm. Jamen, det behöfs pengar. Papper, clichéer etc. Förresten var jag god vän med en del af »annonsörerna». Och fick dem efter något ackorderande att ge mig rekvisition.

— Nå, det var ju godt och väl. Fick herr förläggaren kanske betalning också? — Min röst hade en viss mefistofelisk klang.

— Hm. Betalning — nej, det fick jag inte. Det får redaktörn själf ställa om. Redaktörn får skrifva ut räkningar och laga så, att vi få in litet pengar. Men det är bäst att gå själf, för Kalle kan nog inte.

Därpå lämnade han mig en liten lista på de olyckliga annonsörer, som han lyckats tubba. Och var med detsamma utom dörren.

*

Jag såg en stund efter honom. Och satte mig så att fundera.

Hm, hade man en gång börjat glida in på revolverpressens bana, var det kanske ingen annan bättre råd än att fortsätta.

Med tungt hjärta satte jag mig ned att skrifva ut några små räkningar.

Därpå tog jag min rock och hatt och gick suckande ut på min Canossafärd.

Blåsten hven genom gatorna, och löfven yrde i stora, röda och gula högar på Katarina kyrkogård. Allt tycktes mig så trist och grått. Denna stadsdel var kanske inte mogen ännu för *Hufvudstadens* glimmande fackla. Där måste säkert bo ett försoffadt släkte i dessa små kåkar, som lågo där i brokig förening med små kvarter af palatser, liksom plötsligt stampade upp ur jorden.

Den första jag kom till var en urmakare.

Jag presenterade mig och sträckte fram räkningen.

Han tittade först på den och se'n på mig. Han hade ett märkvärdigt drag kring munnen, men hans ögon kunde jag gud ske lof inte se. De voro dolda af en stor, grön skärm. Han hade en något harklig röst:

— Tre och femtio. Jaha, det är nog riktigt. Förläggaren sa' väl, att vi hade kommit öfverens om arbetsbyte.

— Arbetsbyte? Näää.

— Jaså, inte det. Och när redaktörns klocka kommer i olag, så är redaktörn välkommen, så få vi kvitta.

Därmed var han försvunnen.

Klocka!! Därmed har kyrkorna och andra offentliga byggnader fått hålla mig med i många, många år. Jag är en sparsam man.

Med öronen något längre tillbakadragna gick jag från den gode urmakaren.

Nästa jag kom till var en sillhandlare. Han stod bakom disken i sitt lilla kyffe, så smord och fjällig att han liknade en enda stor ful fisk.

Han granskade först mig, sedan räkningen en lång stund.

Tre kronor. Åja, men nog skulle jag väl alltid haft litet rabatt alltid! Men jag knusslar aldrig. Se här! Surströmming, västkustsill, anjovis, prima norsk fetsill — hvilket som behagas!

— Hm. Då får det visst vara så.

Och hastigt drog jag mig åter mot dörren, som jag öppnade och kanske något väl hårdt smällde igen.

*

Utkommen på gatan stannade jag ett ögonblick.

Inom mig sjöd en massa af känslor. Harm, raseri, förakt för detta Texas-samhälle i tidningsväg.

Jag ångrade mer än djupt, att jag någonsin inlåtit mig på den vanskliga och föga tacksamma uppgiften att bli kulturens fackelbärare på Söder.

Jag nästan blygdes för att jag någonsin satt min fot på dess knaggliga gator.

Jag kände ett visst behof af att gömma mig någonstädes — helst i i ett litet Grönköpings idylliska lugn — ett behof, som under färden hem mognade till plan och därefter så småningom till ett oomkullrunkeligt beslut.

Hemkommen satte jag mig till skrifbordet.

Och ej var det precis af saknad, som min hand darrade, då jag skref följande rader:

— *Älskvärda mänsklighet på Södermalm!*

Vi måste med saknad tillkännagifva, att denna tidning gjort en förlust, som den kanske endast sent, om någonsin, kan godtgöra.

Vår snillrike och ärade hufvudredaktör och, inom parentes sagdt, vår på samma gång mest geniale och ledige kåsör, Pelle Dubius, har under en längre

tid lidit af höggradig, dag för dag tilltagande nervositet.

Och därför hoppas vi, att alla våra läsare med saknad och deltagande följa honom, då han nu i dagarna står i begrepp att företaga en längre, väl behöflig rekreationsresa i utlandet.

Heder och tack åt honom för hvad han gjort och kanske äfven framdeles kommer att göra för vårt blad. Fare han i frid!

Högaktningsfullt

Redaktionen.

Två dagar därefter satt jag på ett snälltåg, på väg att gömma mig någonstädes i landsorten, glad att ha sluppit undan en Hufvudredaktörs på Söder af törnen beströdda lif.

Ty att aldrig mer sätta min fot inom *Hufvudstadens* redaktionslokal eller tryckeri, därpå hade jag svurit en ed, så vild och ryslig, att hvarje schåare i Stadsgården skulle känt sig rörd och varm om hjärtat, om han hört den.

FINAL.

Nu växer gräset högt på *Hufvudstadens* graf.

Den tidning, som en gång var utsedd att på samma gång bli en fruktansvärd makt och en upplysningens klart skinande fackla på Söder, afled stilla och fridfullt, i tron på alltings förgänglighet, i en ålder af tre månader, tjuguåtta dagar.

Och vinden tjuter som fordom genom det gamla tryckeriets gistna väggar och öfver Söders knaggliga gränder.

Sedan jag skuddat Söders stoft af mina fötter, var det alltid med ett visst vemod, som jag ögnade igenom

de allt mattare och mattare spalterna i en tidning, som skulle kunnat blifva en tummelplats för blixtrande tankar och dito satser.

Det enda tillkännagifvande som någorlunda uppfriskade mitt numera undergifna sinne, stod att läsa med stor fetstil i näst sista numret.

Efterlyses.

Herr N. N., som under vår Hufvudredaktörs utländska rekreationsresa, blifvit anställd för expeditionen på denna tidnings byrå, efterlyses härmed. Han försvann sedan han till låns bekommit fem kronor för inköpandet af ett enkelt bord till falsning.

Det gjorde mig så glad detta tillkännagifvande. Det styrkte mig i en tanke, som jag alltid ärligt och blygsamt hyst i mitt stilla sinne, att så fort jag tagit min mäktiga hand från en tidning, dör den bums.

Af

JOHAN LEVART

har nyss utkommit:

Bland Pilar och Alar.

Skånska bilder.

1: 50.

JOHN E. BERGSJÖS FÖRLAG.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

GUSTAF FRÖDING:

Räggler å Paschaser. Boka numra två. 1 krona.

HENRIK WRANÉR:

Tösaknep och Pojkahyss. Skånska skämthistorier. 1 krona.

ADOLF PAUL:

Ung-Hans' kärleksbref. 2: 50.

ANNA WAHLENBERG:

Så hände det sig . . . Tolf skizzer. 2 kronor.

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK
15000 600403962